

ODMEVI NA DOGODKE

BELE VRANE SO POLETELE ŽE TRIKRAT Festival otroške in mladinske književnosti v Mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu

Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu, ki že vse od svoje ustanovitve leta 1949 zbira knjige za otroke in mladino iz vsega sveta, je mednarodno prepoznaven center za raziskovanje mladinske književnosti. V knjižnici že več kot 20 let pripravljajo razstavo Bele vrane, na kateri predstavijo najboljše otroške in mladinske knjige, ki so izšle v zadnjem letu. Ob razstavi izide tudi katalog *Bele vrane*. Od leta 2010 bienalno prireajo tudi festival mednarodne otroške in mladinske književnosti Bele vrane, letos so pripravili tretjega, potekal je od 19. do 24. julija. Bele vrane so sinonim za to, kar je izvirno in izstopajoče, zato se festivala udeležijo mednarodno priznani ustvarjalci za otroke in mladino.

Letos so se vabilu knjižnice odzvali Sarah Crossan iz Irske, Fabio Geda iz Italije, Siri Kolu iz Finske, Radek Malý iz Češke, Tamta Melaschwili iz Gruzije, Kagiso Lesego Molohe iz Južne Afrike, Francisco Montaña Ibañez iz Kolumbije, Jean-Claude Mourlevat iz Francije, Bart Moeyaert iz Belgije ter Tamara Bach, Arne Rautenberg, Hermann Schulz, Eva Muszynski, Karsten Teich in Axel Scheffler iz Nemčije. Najavili so tudi prihod Christine Nöstlinger iz Avstrije, a se zaradi boleznih festivala ni mogla udeležiti.

Med omenjenimi avtorji sta slovenskim bralcem najbolj znana pisateljica Christine Nöstlinger in ilustrator Axel Scheffler. Christine Nöstlinger je ena najbolj priljubljenih sodobnih pisateljic, tudi Axel Scheffler je avtor, čigar ilustracije imajo otroci zelo radi. Poznamo ga kot ilustratorja slikanic *Zverjašček*, *Zverjasec*, *Bi se gnetli na tej metli*, *Mamica, kje si*, *Zmajček Zog*, *Polž na potepu na kitovem repu*, *Zgodbe iz želodjega gozda*, *Hiška, majhna kot miška* (za vse naštete je besedilo napisala Julia Donaldson, večino je mojstrsko prevedel Milan Dekleva) in drugih, zgodbe *Dirkalni pujs Rudi Rilec* (napisal Timm Uwe) in knjige pesmi *Mačke* (napisal T. S. Eliot).

Med avtorji, ki so se udeležili letošnjega festivala Bele vrane, so še štirje, katerih dela so prevedena v slovenščino: Tamara Bach, avtorica knjige *Punca z Marsa*, Fabio Geda, avtor dela *V morju so krokodili – resnična zgodba Enajatolaha Akbarija* (o delu je v reviji *Otrok in knjiga* pisala Vanesa Matajč – številka 86, 2013, str. 5–17), Siri Kolu, avtorica knjige *Ajda in Razbojnikovi*, ter Bart Moeyaert, avtor dela *Gole roke*. Češki pesnik Radek Malý je imel v slovenski reviji *Poetikon* leta 2000 objavljene prevode štirih pesmi za odrasle. Tako kot že na prvih dveh festivalih Bele vrane smo imeli torej tudi na tretjem priložnost srečati uveljavljene mladinske avtorje, katerih dela so pogosto nagrajena in prevajana. V šestih dneh so

bila številna branja, delavnice in pogovori z ustvarjalci. Knjige vabljenih avtorjev so prodajali in avtorji so delili avtograme. Festival je namenjen mladim bralcem iz Münchna in okolice, v nedeljo se ga udeležijo otroci s starši, med tednom pa učitelji v Mednarodno mladinsko knjižnico pripeljejo skupine učencev iz bližnjih šol. Več srečanj z ustvarjalci poteka hkrati v različnih prostorih knjižnice, avtorji pa mlade bralce obiščejo tudi v šolah, knjižnicah ter kulturnih in mladinskih centrih v različnih krajih na jugu Nemčije. Poleg uvodne otvoritve, ki je bila v soboto, 19. julija, je bilo do četrтка, 24. julija, kar 87 dogodkov. Sredin večer je bil namenjen strokovnemu srečanju, katerega tema je bila, kako v mladinski književnosti pripovedovati o življenju otrok na vojnih žariščih. Sodelovala sta Tamta Melaschwili iz Gruzije in Fabio Geda iz Italije. Oba pišeta o tem, kako je, če je otrok prisiljen zapustiti svojo domovino in postati begunec. Temeljno vprašanje, na katero so iskali odgovor, je bilo, kako pisati o izgubljenem otroštvu, nasilju in strahu.

Festival Bele vrane je praznik mladinske književnosti, ki poudarja pomen medkulturnosti in večjezičnosti. Gostje so svoja dela brali v maternem jeziku, igralci pa so brali prevode v nemščino. Že na uvodnem večeru smo imeli priložnost prisluhniti kolažu različnih jezikov in različnih poetik. Učenci nekaterih münchenskih šol so pri pouku spoznavali sodelujoče avtorje. Pripravili so ilustracije njihovih del in med branji smo videli izbrane ilustracije. Avtorji prikazanih del so prejeli nagrade.

Že prvo leto se je izoblikovala celostna podoba festivala. S stropa belega šotora v atriju gradu Blutenburg, kjer domuje Mednarodna mladinska knjižnica, so nas pozdravljale iz papirja narejene bele vrane, na stenah pa so bile zapisane misli vabljenih avtorjev o belih vranah. Italijan Fabio Geda je zapisal: »Bela vrana je podobna črni ovci. To je nekaj, kar je tuje, drugačno. A v resnici smo mi vsi bele vrane, saj je vsak od nas drugačen. Prav to drugačnost imamo vsi skupno in iz nje bi se morali učiti, kako živeti skupaj.«

Gostje smo si lahko ogledali prostore gradu Blutenburg. Na mladinskem oddelku, ki je odprt za javnost, si mladi bralci lahko izposodijo tudi knjige v slovenščini. V gradu so številne stalne in občasne razstave. Michael Ende je svojo zapuščino zapustil Mednarodni mladinski knjižnici, zato je del gradu preurejen v Muzej Michaela Endeja. Tudi odlična nemška ilustratorica Binette Schroeder ima v gradu pravljичno urejeno zbirko svojih knjig in osebnih predmetov. Ogledamo si lahko sobo Ericha Kästnerja in stolp Jamesa Krüssa. Poleti sta bili na ogled dve občasni razstavi: Šport v otroški in mladinski književnosti (17. 1. do 1. 11. 2014) in V 80 zemljevidih okoli sveta (23. 5. do 21. 9. 2014). Slednja predstavlja slikanice, ki v ilustracijo vključujejo zemljevide. Med razstavljenimi je bila tudi ilustracija Damijana Štepančiča iz knjige *Juri Muri v Afriki* (založba Miš, 2012).

Ob stoti obletnici 1. svetovne vojne so pripravili razstavo Dober dan, dragi sovražnik – slikanice o miru in strpnosti. Na ogled bo od 14. novembra 2014 do 31. oktobra 2015. Mnoga dela, predstavljena na festivalu Bele vrane, so že spodbujala razmislek o tej temi.

Barbara Hanuš